

NAGY FERENC

BALATONFÜRED KÖZSÉG KÍSÉRLETE ÁLLAMSEGÉLY MEGSZERZÉSÉRE KÉPVISELŐI TÁMOGATÁSSAL 1935-BEN

1935 áprilisában az országgyűlési választások keretében (1931 után) újból Balatonfüred képviselőjévé választották meg a későbbi miniszterelnököt, Darányi Kálmánt¹. A politikus ekkor is már befolyásos közéleti személyiség, földművelésügyi miniszter volt. Fennmaradt, és az Országos Levéltár őrizetében van Darányi Kálmánnak erre az időszakra eső levelezése².

Mint országgyűlési képviselő folyamatosan figyelemmel kísérte az akkori nagyközség, Balatonfüred sorsát. Nem sokkal a lezajlott képviselői választások után, 1935 április 23-án levelet írt Mesterházy Ferencnek a település főszolgabírójának: *„Balatonfüred község ez év elején a pénzügyminiszter úrtól a forgalmi adórészesedési többlet alapból államsegélyben való részesedését kérte, ezzel a kérésével azonban elutasított. Minthogy a község háztartása tagadhatatlanul nehéz helyzetben van, oda kellene hatni, hogy ha nem is a forgalmi adóalapból, de a községek támogatását szolgáló Községek Segélyezési Alapjából³ államsegélyben részesíttessék. Ezért kívánatos volna ezt az ügyet revízió alá venni. Ugyanis Balatonfüred nagyközség lakossága az 1934. évre és az 1935. évre is az 50%-ban megállapított községi pótdadón felül a településen létesített vízvezetékkel és csatornázással kapcsolatban is igen súlyos terheket visel⁴. A községi előjáróság közlése szerint vízdíjak és csatornadíjak címén a község lakosai még további kb. 100%-os pótdadónak megfelelő összeg fizetésére kötelesek. Egyrészt az adózók erre a súlyos megterhelésére, másrészt arra való tekintettel, hogy a községi vezetőjegyzőtől rövid úton nyert értesülésem szerint a községnek az ott létesített fenékfürdővel kapcsolatos kölcsönből 15000 pengő azonnal kifizetendő tarozása van, továbbá közvilágítás címén is mintegy 10000 pengővel tartozik az áramszolgáltató vállalatnak, amely emiatt a községet az áramszolgáltatás beszüntetésével fenyegeti. Ezért érdekében állna a községnek, ha a belügyminiszter úrhoz és egyidejűleg a pénzügyminiszter úrhoz is kérvényt adna be a Községek Segélyezési Alapjából állami támogatásban való részesítése végett. Nehogy a kérelem kellő indok alátámasztása hiányában újból elutasíttassék, nem ártana, ha akár Te, akár a vezetőjegyző a Pénzügyminisztériumban érdeklődne a helyes kérelem és megfelelő indok előterjesztése érdekében. Célszerűnek látszana, ha a kérvény a*

vezetőjegyzőt megfelelő instrukciókkal látnád el és minderről engem értesítenél”.

Május 15-én kelt válaszlevelében a főszolgabíró jelzi Darányi Kálmánnak, hogy az instrukciói szerint járt el. Az országgyűlési képviselő a Pénzügyminisztérium államtitkárának, Jakabb Oszkárnak címzett átiratában megemlíti, hogy *„a Községek Segélyezési Alapjából Balatonfüred segélyt igényelt és a kérelmet a Pénzügyminisztérium kívánsága szerint indokolta meg”.* Július 12-én kelt levelében az államtitkár arról értesíti Darányi Kálmánt, hogy a *„belügyminiszter úrhoz egyidejűleg intézett 122433/1935. számú átiratunkban a községnek a belügyminiszter úr kezelése alatt álló Községek Segélyezési Alapjából államsegélyből való részesítése ellen nem tettünk észrevételt”.* Kozma Miklós belügyminiszternek szóló július 22-én kelt átiratában Darányi Kálmán mintegy összefoglalja az ügy eddigi állását: *„Engedd meg, hogy felhívjam figyelmedet Balatonfüred községnek azon kérelmére, amelyben a Községek Segélyezési Alapjából 20000 pengő államsegély kiutalása iránt folyamodott. Ez ügyben már közbenjártam a pénzügyminiszter úrnál is és tőle azt a választ nyertem, 122433/1935 szám alatt Hozzád intézett átiratában nem tett észrevételt az ellen, hogy a szóban forgó segély Balatonfüred község részére kiutaltassék. Balatonfüred község lakosságát ugyanis az 50%-os pótdadón kívül 100%-os községi pótdadónak megfelelő víz- és csatornadíj is terheli s azon felül a községet a Balatonvidéki Villamosmű R.T-nál 15272 pengő és a strandfürdő építéséből kifolyólag 9645 pengő sürgős tartozás terheli. Mindezekre való tekintettel nagyon kérnélek, szíveskednél választókerületem székhelyének ezen kérését a pénzügyminiszter úr hozzájárulása alapján teljesíteni.”* Ugyanezen a napon, tehát július 22-én Darányi Kálmán Balatonfüred bíráját, Horváth Zsigmondot írásban tájékoztatja az általa eddig tett intervenciókról.

1935. augusztus 13-án kapja meg Darányi Kálmán a belügyminiszter, Kozma Miklós átiratát arról, hogy *„érdeklődésem folytán szíves tudomásul közlöm, hogy Balatonfüred község 20000 pengő rendkívüli államsegély iránt előterjesztett kérelme törvényes lehetőség hiányában teljesíthető nem volt. Tekintettel azonban a község halaszthatatlan súlyos tartozásaira, amelyeket a bevételek elmaradása, illetve kése- delmes befolyása miatt kiegyenlíteni nem képes, a*



Budapest, 1935. évi augusztus hó 13-án.

K e d v e s B a r á t o m !

Érdeklődésed folytán szives tudomásul közlöm, hogy Balatonfüred község 20.000 P rendkívüli államszegély iránt előterjesztett kérelme törvényes lehetőség hiányában teljesíthető nem volt.

Tekintettel azonban a község halasztathatatlan súlyos tartozásaira, melyeket a bevételek elmaradása, illetve késedelmes befolyása miatt kiegyenlítani nem képes, a Pénzügyminiszter úrral egyetértőleg a Községek Segélyezési Alapjából 1936. évtől kezdve 3 évi egyenlő részletben visszafizetendő 20.000 pengős kamatmentes államkölcsön utaltatott ki részére. Zala vármegye alispánja felhívott az összeg folyósítására.

Fogadd őszinte nagyrabecstülésem kifejezését:

Nagyméltóságu

Kozma
D a r á n y i K á l m á n úrnak,
m.kir.földművelésügyi miniszter,
_ Budapest. _

K 531 1935-481. m. OSZTALÉK LEVÉLTÁR 10

Kozma Miklós belügyminiszter levele Darányi Kálmánnak

penzügyminiszter úrral egyetértőleg a Községek Segélyezési Alapjából 1936. évtől kezdve három évi egyenlő részletben visszafizetendő 20000 pengős kamatmentes államkölcsön utaltatott ki részére."

Az ismertetett levélváltások bizonyítják, hogy Darányi Kálmán, mint Balatonfüred országgyűlési

képviselője és befolyásos közéleti személyiség igyekezett a törvényes keretek között a község államszegély kérelmét az illetékes fórumokon támogatni, folyamatosan figyelemmel kísérte a kérelem alakulását és szükség szerint interveniált.

Jegyzetek

1 Zákonyi Ferenc: Balatonfüred. Veszprém, 1988. 269. és 273. oldalak

2 Levéltári jelzete: K 531 1935-481. sz.

3 Az 1929. évi II. te. rendelkezése folytán azoknak a községeknek segélyezése céljából létesített alap, amelyek rendes szükségleteiket kell? takarékoság mellett sem tudják az 50%-os pótdából fedezni, vagy amelyek az elemi csapások miatt elrendelt adótörlekés folytán szükségletüket saját erejük?l egyáltalán nem képesek fedezni, In: Meznerics Iván - Torday Lajos: A magyar közigazgatás szervei, 1867-1937. Budapest, 1937. 65. oldal

4 A vízvezeték kiépítési munkálatainak megkezdésére 1933 októberében került sor Darányi Kálmán, akkor mint államtitkár és Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter jelenlétében, In: Zákonyi Ferenc: i.m. 271. oldal